

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب
دانشکده تحصیلات تکمیلی

پایانامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.Sc"
مهندسی نساجی - شیمی نساجی و علوم الیاف

عنوان :

بررسی رنگ همانندی کالای پنبه ای از طریق روش پردازش تصویر

استاد راهنما :

استاد مشاور :

نگارش:

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	فصل اول : تاریخچه رنگ همانندی
۴	۱) تاریخچه
۵	۱-۲) نور، رنگ و چشم انسان
۶	۱-۳) تاریخچه پیدایش فضاهای رنگ
۷	۱-۴) تاریخچه استفاده از کامپیوتر در رنگ همانندی
۸	۱-۵) تکنیک‌های کامپیوتری رنگ همانندی
۹	۱-۵-۱) محاسبات رنگ همانندی مورد نیاز
۱۰	۱-۶) پدیده‌های موجود در تشخیص رنگ
۱۱	۱-۶-۱) تاثیر رنگ‌های احاطه کننده
۱۲	۱-۶-۲) فلورسانس
۱۳	۱-۶-۳) متامریزم
۱۴	۱-۷) رنگرزی
۱۵	۱-۸) مروری بر رنگزا های مورد استفاده در رنگرزی پنبه
۱۶	۱-۸-۱) رنگرزی پنبه با رنگینه های مستقیم
۱۷	۱-۸-۲) رنگرزی پنبه با رنگینه های رآکتیو
۱۸	۱-۸-۳) رنگرزی پنبه با رنگینه های خمی
۱۹	۱-۸-۴) رنگرزی پنبه با رنگینه های خمی محلول
۲۰	۱-۸-۵) رنگرزی پنبه با رنگینه های گوگردی
۲۱	۱-۸-۶) رنگرزی پنبه با رنگینه های نفتلی (آزوئیک)
۲۲	فصل دوم: روش‌های مختلف محاسبه اختلاف رنگ
۲۳	۲-۱) فضاهای رنگ
۲۴	۲-۱-۱) فضای رنگ Lab آدامز- نیکرسون
۲۵	۲-۱-۲) سامانه CIE
۲۶	۲-۱-۲-۱) فضای رنگ CIE $L^*a^*b^*$
۲۷	۲-۱-۲-۲) فضای رنگ CIELuv
۲۸	۲-۱-۲-۳) حدود رواداری رنگ در فضارنگ CIE-Lab
۲۹	۲-۱-۲-۴) تعیین مقادیر ΔL^* و ΔC^* و ΔH^* در CIE-Lab

۴۱	فرمول اختلاف رنگ پیشرفته	۲-۲
۴۲	CIELAB معادله کلی وزن داده شده	۲-۱
۴۴	فصل سوم : روش کار و ابزار	۳-۱
۴۵	مشخصات رنگزا	۳-۱
۴۵	رنگزا	۳-۲
۴۶	<i>Apollucion H-E</i>	۳-۲-۱
۴۶	<i>Apollozol</i>	۳-۲-۲
۴۶	<i>Apollofix SF</i>	۳-۲-۳
۴۶	تحوی رنگزی	۳-۳
۴۶	رمه کشی	۳-۳-۱
۴۶	<i>Apollucion H-E</i>	۳-۳-۱-۱
۴۷	<i>Apollofix SF</i> و <i>Apollozol</i>	۳-۳-۱-۲
۴۷	<i>Cold pad -batch</i>	۳-۳-۲
۴۸	رنگزی مداوم	۳-۳-۳
۴۸	<i>Two-bacth pad steem process</i>	۳-۳-۳-۱
۴۸	<i>One batch pad-hermofix process</i>	۳-۳-۳-۲
۴۹	تعداد و نام استاندارد ها	۳-۴
۵۱	تعداد و نوع نمونه های مجھول	۳-۵
۵۱	تصویربرداری از نمونه های استاندارد و مجھول	۳-۶
۵۲	آماده سازی نمونه ها	۳-۷
۵۲	دماي نمونه و رطوبت محتوى نمونه	۳-۸
۵۲	قالب و شکل نمونه	۳-۹
۵۳	خاصیت فتوکروماتیک و ترموکروماتیک	۳-۱۰
۵۳	فلورسانس	۳-۱۱
۵۳	روش کار	۳-۱۲
۵۴	تهیه تصویر از نمونه ها (استاندارد ها و مجھول ها)	۱۲-۱
۵۴	تصویر با استفاده از برنامه های گرافیکی <i>Editite</i>	۱۲-۲
۵۴	بدست آوردن ماتریس تصویر در فضای رنگ <i>RGB</i>	۱۲-۳
۵۵	تبديل فضای رنگ <i>RGB</i> به <i>CIE-Lab</i>	۱۲-۴
۵۵	محاسبه میانگین ماتریس های <i>L a b</i> و هر تصویر	۱۲-۵
۵۵	محاسبه اختلاف رنگ هر کدام از نمونه های مجھول با استاندارد ها	۱۲-۶
۵۶	تعیین بهترین رنگزا و نسخه رنگزی برای دستیابی به رنگ همانند نمونه مجھول	۱۲-۷

۵۷	فصل چهارم: نتیجه گیری و بحث.
۵۸	۱- بحث و نتیجه گیری
۷۳	نتیجه گیری
۷۳	پیشنهاد
۷۴	پیوست ۱
۷۶	پیوست ۲
۷۹	پیوست ۳
۸۳	فهرست منابع فارسی
۸۴	فهرست منابع انگلیسی
۸۵	چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

عنوان	شماره صفحه
۳-۱ : کالر ایندکس <i>Apollucion H-E</i>	۵۰
۳-۲ : کالر ایندکس <i>Apollozol</i>	۵۰
۳-۳ :: کالر ایندکس <i>Apollofix SF</i>	۵۱
۴-۱ میانگین رنگزای <i>Lab</i> (<i>Apollucion H-E</i>)	۵۸
۴-۲ میانگین رنگزای <i>Lab</i> (<i>Apollozol</i>)	۵۹
۴-۳ میانگین رنگزای <i>Lab</i> :: <i>Apollofix SF</i>	۶۰
۴-۴ میانگین نمونه های <i>Lab</i> :	۶۰
۴-۵ میانگین نمونه های مجھول <i>Lab</i> :	۶۰
۴-۶ ΔE :: یا اختلاف رنگ ۱۱ نمونه مجھول با ۱۰ نمونه استاندارد رنگزای	۶۱
۴-۷ ΔE : یا اختلاف رنگ ۱۱ نمونه مجھول با ۱۰ نمونه استاندارد رنگزای <i>APOLLOCION H-</i>	۶۲
۴-۸ رنگ همانند نمونه های مجھول	۶۳
۴-۹ نمونه های استاندارد توسط دستگاه کالریمتر <i>Lab</i> ( )	۶۴
۴-۱۰ نمونه های استاندارد توسط دستگاه کالریمتر <i>Lab</i> ( ) ::	۶۵
۴-۱۱ نمونه های استاندارد توسط دستگاه کالریمتر <i>Lab</i> ( ) :	۶۶
۴-۱۲ نمونه های مجھول توسط دستگاه کالریمتر <i>Lab</i> ( ):	۶۷
۴-۱۳ رنگ همانند نمونه های مجھول	۶۸
۴-۱۴ نمونه های استاندارد در کلاس <i>double</i> <i>Lab</i> :	۶۹
۴-۱۵ نمونه های استاندارد در کلاس <i>double</i> <i>Lab</i> :	۷۰
۴-۱۶ نمونه های استاندارد در کلاس <i>double</i> <i>Lab</i> ::	۷۱
۴-۱۷ نمونه های مجھول در کلاس <i>double</i> <i>Lab</i> ::	۷۲

فهرست شکل‌ها

عنوان	شماره صفحه
۳-۱ : رنگزای <i>Apollotion H-E</i>	۴۷
۳-۲ : رنگزا های <i>Apollofix SF</i> و <i>Apollozol</i>	۴۸
۳-۳ : رنگرزی <i>Cold pad -batch</i>	۴۸
۳-۴ : <i>Two-bacth pad steem process</i>	۴۹
۳-۵ : <i>One batch pad-hermofix process</i>	۴۹

چکیده:

باتوجه به اینکه یکی از مهمترین قسمت های شغلی یک متخصص رنگ بdst آوردن مقدار و انتخاب بهترین مواد رنگزا جهت تولید رنگ می باشد و همچنین با توجه به اینکه استفاده از روش پردازش تصویر و رایانه در این راه بسیار سودمند می باشد در این تحقیق با کمک از روش و ابزار فوق سعی بر آن شده تا رنگ همانندی با نسخه رنگرزی و مقدار رنگ مشخص برای نمونه ای مجهول جهت تولید دوباره آن بdst بیاید.

برای اینکار از ۳۶ نمونه استاندارد با نسخه رنگرزی مشخص و ۱۰ نمونه مجهول استفاده شده و بعد از بdst آوردن *Lab* میانگین تصویر هر دو مورد فوق که نماینده *Lab* های تصویر می باشند با استفاده از فرمولهای اختلاف رنگ و برنامه های نوشته شده، ΔE نمونه های مجهول و استاندارد بdst آمده و کمترین اختلاف رنگ بیانگر بهترین رنگ همانند می باشد.

همچنین با توجه به اطلاعات بالا می توان در مواری که ΔE ها اختلاف بسیار کوچکی دارند از محاسبه مقایسه ΔL و ΔC و ΔH دو نمونه که به ترتیب بیانگر اختلاف در روشنایی ، اختلاف در خلوص و اختلاف در ته رنگ می باشند بهره برد.

با استفاده از روش فوق امکان تولید دوباره محصولات با نزدیک ترین رنگ همانند تولید اولیه مقدور می باشدو روش فوق کارایی خود را در آزمایشات انجام شده به اثبات رسانیده است.

از آنجا که این تحقیق فقط برروی کالای پنبه ای و با مقایسه ΔE انجام پذیرفته جهت مطالعات آتی پیشنهاد می گردد که این آزمایشات برروی کالاهای دیگر و همچنین با مقایسه ΔL و ΔC و ΔH صورت پذیرد.